

bringer deri. Det er maaffee bekjendt, at vi Tre i Udvalget, der forrige Aar kom til at slutte os til Forslagsstillerne og derved bannede Fleerheden, gjorde dette paa en Maade nødtvingent.

Safs: Endskjøndt jeg fuldkommen maa indrømme, hvad den ærde sidste Taler anførte angaaende Forholdet i Slesvig, hvor jeg er vel bekjendt, da jeg har været Præst der i 5 til 6 Aar, og navnlig maa bekræfte, at Menighederne der ere meget vel tilfredse med deres Valgret og vistnok paa ingen Maade ønske den dermed forbundne Valghandling ophævet — jeg har selv været tilstede ved mange af disse og fundet dem særdeles opbyggelige — endskjøndt jeg maa indrømme dette, og endskjøndt jeg maa billige den Grundtanke, der gaaer igjennem det foreliggende Lovforslag, saa er jeg dog ved nærmere Overveielse siden forrige Aar kommen til noget at forandre min Anskuelse om dets Nytte og Brugbarhed for Tiden, og maaffee for en meget lang Tid. Det staaer nu saaledes for mig, at Forslaget ikke vil bidrage til nogen væsentlig Fordeel i nogensomhelst Henseende, førend vi ere komne dertil, at vi have faaet en fast Lønningsslov for Præsterne; førend Regjeringen har indbraget alle Præstetiender, saaledes som den har gjort med Bispetienderne og den halve Deel af Præstegaardene, og har sat Præsterne paa fast Gage. Jeg haaber, at der paa den Maade vil komme et mere end tilstrækkeligt Lønningssfond tilstede, ja at der maaffee endog saa vil blive et betydeligt Overskud til Statskassen, og mit Ønske skal derfor være, hvis dette blev Tilfældet, at ikke blot alle Folkekirkens Præster bleve lønede af Staten, men at endog saa, som f. Ex. Tilfældet er i Holland, alle af Staten anerkjendte Religionsfamunds Præster fik en fast Løn af Staten. En saadan Lønningssmaade vilde fremkalde mange Goder, navnlig det, at Forholdet imellem Præst og Menighed blev klarere; derved vilde egentlig først fremkaldes en Menighed; thi naar man, som jeg var med at foreslaae forrige Aar, da Forslaget blev behandlet, har forandret Lovforslagets Titel saaledes, at der nu staaer „Menigheder“ istedetfor „Sogne“, saa er det jo klart, at hvad der her i Landet kaldes Menig-

hed, i Grunden kun er i en begyndende Udvikling; hvad der imidlertid mægtigt vilde bidrage til, at det vilde udvikle sig videre, var, at Præsterne bleve satte paa fast Gage, at de saaledes bleve gjorte afhængige alene af Staten og aldeles uafhængige af Beboerne i deres respective Sogne. Beboerne vilde da bruge de Præster, der tiltalte dem; da vilde den Fattige bringe større Offer, og Præsten kunde da tage mod det som en frivillig Gave; da vilde alle disse hidtidsige Offere, Høitidsoffere, andre Offere og Accidentser faae et ganske andet Udseende, om ikke ganske bortfalde. Naar dette Forhold, som jeg haaber — og det kan vist ikke vare saa længe, inden det skeer, jeg seer i det Mindste ingen Vanskelighed derved — bliver ordnet, da vil det være naturligt, at Menighederne — thi der vil da, som sagt, blive Tale om Menigheder — blive gjorte deeltagende i Valget af deres Præster, ligesom de ogsaa da vilde kunne faae deres Stemmer gjorte gjældende, naar der var en eller anden Præst, hvem de ønskede at blive af med. Det er ikke for paa nogen Maade at udtale mig ufordeelig om den Stand, hvortil jeg selv hører, at jeg har httret dette, men kun fordi jeg tror, at de Fleste, der høre til denne Stand, vilde være overmaade vel tjente med, om Sligt i verdslig Henseende blev gennemført. Modstanden derimod vilde vist blive faare ubetydelig, og selv om en fjendtlig Følelse derimod maatte være tilstede hos Enkelte, vilde denne upaatvibelig forstumme og ikke udtale sig aabenbart. Skjøndt jeg i det Hele, da Forhandlingerne have været saa langvarige, har bestrebt mig for at være saa kort som mulig, kan jeg dog ikke undlade at forsøge paa med et Par Ord at slette imellem to ærde Rigsdagsmænd (Lindahl og J. A. Hansen), der have httret sig om denne Sag og andre dermed beslægtede, og jeg skal da kun erindre om, at naar vi tale om en Stand i Almindelighed — og i saa Henseende maa jeg holde for, at vor Stand, Præstestanden, deler Skjæbne med andre Stænder — saa er der ingen Stand, hverken her eller i andre Lande, der som Stand betragtet udmærker sig fremfor nogen anden. De have allesammen fuldtop af Skrøbeligheder og Daarligheder, og Interessesen spiller en uhyre